

en Kanalforbindelse mellem Nordboen og Limfjorden. Allerede i 1863 blev der af dalevende Ingenieur Nyholm indgivet et Andragende til Ministeriet om Koncession paa Anlæg af en Havn ved Vigøbugten, en Rod- og Tilflugtskavn, og Andragendet omfattede tillige Anlæg af en Kanal fra Havnen og ind til Limfjorden. Efter et Par Aars Forløb blev der paa Foranstaltning af ydste Rigsdagsmænd foretaget en Undersøgelse af dette Spørgsmaal fra Regjeringens Side, der leedes af daværende Vandbygningdirektør Carlsen. Undersøgelsen førte til det Resultat, at det lod sig gjøre paa ikke mindre end tre Steder at bygge en Havn ved Nordboen med Kanal til Limfjorden, nemlig fra Thisted ud til Klitmøller, tillige med Anlæg af en Havn der, og med en Kanal fra Vigøbugten til en Bugt i Limfjorden. Et tredje Projekt dreier sig om en Kanal fra Sannæs Hage ned til Valsø, tror jeg det hedder. Disse Projekter blev undersøgte af hollandske Ingeniører, og disse erklærede sig særlig for det ene Projekt af Vandbygningdirektør Carlsen, nemlig om en Havn ved Sannæs Hage og en Kanal til Limfjorden. Man mente, at det kunde udføres uden enorme Besøftninger, og at det kunde være heldigt at faae det udført. Naar det ikke desmindre har ligget hen, og der ikke er foretaget Noget ved denne Sag, maa det vel nærmest ligge i, at man har betragtet Spørgsmaalet som nærmest af lokal Interesse og ikke af saa stor almindelig Interesse for hele Landet, og maaste laa det ogsaa noget i, at Kanalens Dybde ikke paa det Sted kunde blive saaledes, at man egentlig kunde gjøre Regning paa en større Skibsfart, idet Kanalen kunde anlæses til at udføres i en Dybde af ca. 15 Fod. Disse Anlægs Betydning, navnlig en Havn ved Nordboen, skal jeg ikke komme ind paa, det er Noget, der er drøftet her saa tidt, hvilken stor Betydning det vilde have, ikke alene for Skibsfarten i Nordboen, men ogsaa for Nordbofficeriet. Min Betragtning gaar nærmest i Retning af den store almindelige Betydning, en saadan Kanal i Dieblisset vil kunne faae for Landet. Jeg siger i Dieblisset, fordi vor Stilling, vor gunstige Belliggenhed for Mellemhandelen med Østersøprovincerne trues med i Fremtiden ikke at blive saa gunstig, som den har været hidtil. Vi vide jo, hvor gunstig den har været, hvorledes Hansetæderne i gamle Dage forstod at statte den, hvorledes vi selv have udbyttet denne Belliggenhed gennem Drefundstolden, senere have søgt at drage Fordel deraf gennem vor Handel. Maaste vi kunde have draget mere Fordel deraf, naar vi

havde været en til Handel mere oplagt Nation, end vi have været, men det er glædeligt, at der synes at vaagne en stærk Interesse hos vor Handelsstand for at gjøre Alt, hvad der kan gjøres, for at beholde den Stilling, vi have, som Mellemhandlere paa Østersøen. Jeg siger navnlig til de Projekter, der for Tiden ere oppe om Danneisen af en Frihavn her ved Kjøbenhavn som Stapelplads for Østersøvarer. Men denne gunstige Stilling trues jo nu ved det foretagende, der er sat i Værk af den tydske Regjering, ved Gennemgravningen af en Kanal fra Nordboen til Østersøen. Det er en Selvsølge, at naar en saadan Kanal gennemføres, og gennemføres i den Udstrækning og Dybde, som den er projekteret, saa indeholder det en stor Fare for vor fremtidige Stilling og Virksomhed som Mellemhandlere paa Østersøen, idet det er troligt, at en Del af den Trafik, som hidtil er gaaet Norden om Skagen, nu vil søge gennem den tydske Kanal. Nordøstersøkanalen, og derfra gaa paa Østersøprovincerne baade til Rusland, Sverige og Finland og derved isolere vor Stilling saaledes, at vi ikke mere komme til at spille den Rolle i Samhandelen, som vi hidtil have gjort. Deri ligger en Opfordring til os at gjøre, hvad vi kunne, for at undgaa denne Fare, eller i alt Fald beholde saa meget af Handelen paa Østersøen, som vi ere i Stand til at beholde, men ad den Vej, som Skibsfarten da vil gaa, er der ikke Udset til, at vi kunne beholde ret Meget af den forbi dragende Trafik. Maaste nok ved Gjedser, hvor der nu er anlagt en temmelig stor og ny Havn, men det er en temmelig bar Plads, og der skal jo Tid til, inden den vil kunne vinde nogen Betydning for Landet som Handelsplads. Noget vil der vistnok altid kunne anholdes, men jeg tror, at stille de Forsøg, man nu er i Færd med, ved Oprettelsen af en Frihavn og Stapelplads for Handelen paa Østersøen, faae nogen Betydning, maa det være i Forbindelse med en bedre Søvei ind til Kattegat fra Nordboen, end der hidtil har været, uden om Skagen. Det er da først nu, at dette Spørgsmaal om Limfjordens Kanaliserings faar en mere almindelig Interesse, thi før kunde man jo sige som saa: Skibsfarten har jo kun denne Vej, Nord om Skagen, den skal altsaa ned forbi vore Der, ned gennem Drefund og Storebelt, ligemeget enten vi grave en Kanal gennem Limfjorden eller ei. Men nu bliver Spørgsmaalet jo et andet. Naar der vises den store Skibsfart en anden Vej, Syd om vore Der, da er det vistnok rigtigt at gjøre, hvad vi kunne for at gjøre